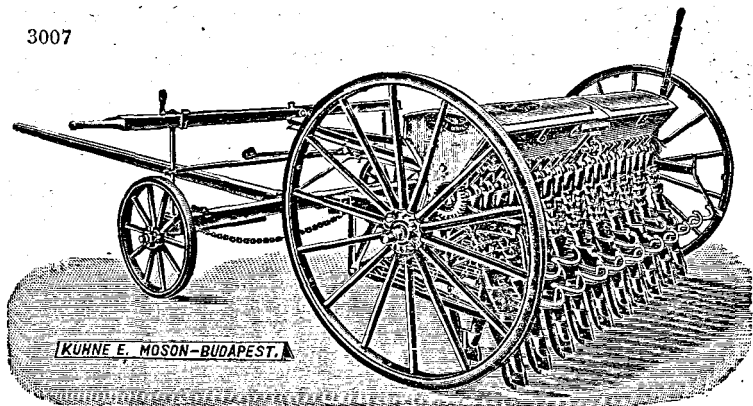

3007

Tarlóhántásra: ◆

négyvasu ekéket, hat- és nyolcvasu kultivátorokat, továbbá elsőrendű egy- és többvasu ekéket, különféle boronákat, hirneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbattrágyázó „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, láncos műtrágya-szorókat,

rostákat, szüretelő eszközöket stb. szállít:

KUHNE

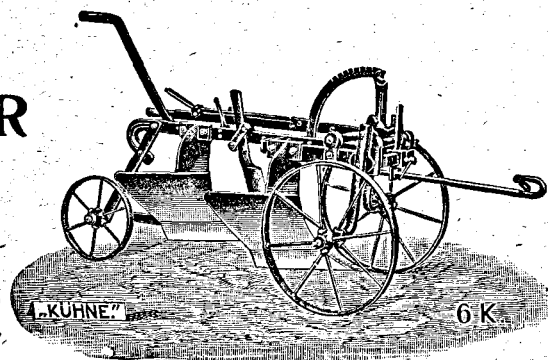
MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZV.-TÁRS.

Főraktár: Budapest.

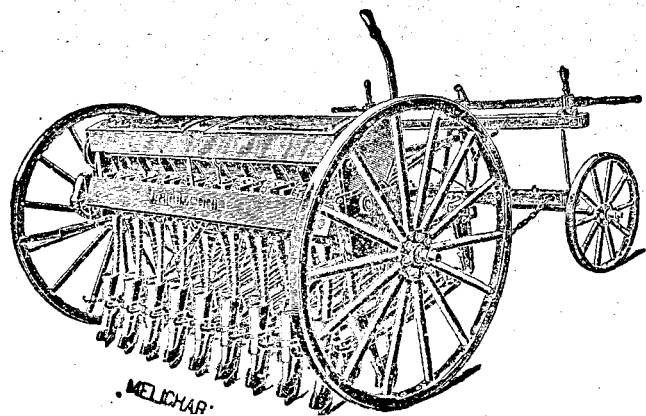
Fiókraktárak:

Debrecen, Temesvár,
Kaposvár, Szabadka.

◆
MOSONBAN.

IMPERATOR

műtrágyaszóróval egyesített sorbavető- és sorbattrágyázó egyetemes vetőgépeink értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak. Az e géppel elérhető:

egyenletes vetés,

valamint a **műtrágya sorbavetése** a vetőmag és műtrágya nagyfoku megtakarítását eredményezik.

EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL”

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességükben és jó munkateljesítményükben fogva világhírnévre tettek szert. **Óvakodjunk utánzatoktól!**

Bächer Rudolf – Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körút 26. sz.

Patkánin

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

patkányirtó szer

ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskerekén.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatásu találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített páncltermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

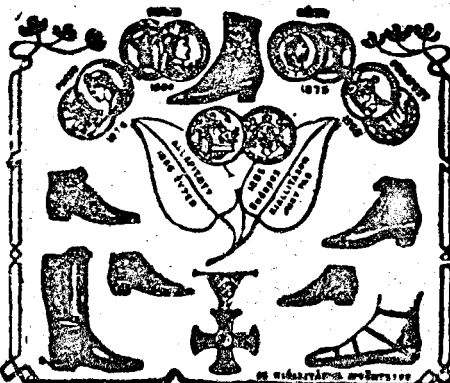
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvivja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkeveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008

Megrendelés után készít amerikai és francia vagy bármily tetszés szerinti fagonu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

3010 III. **festékgyára**

BUDAPEST, VII. ker., Örnagy-utca 4. szám.

Algyógyi földmives iskolát jó sikerrel végzett

26 éves nős, hadmentes egyén, ki is elsőrendű uradalomban több évig

mint ispán szolgált és jelenben mint gazdatiszt működik,

folyó évi november elsejére

megfelelő állást keres

Ajánlatot elfogad: Guttman Jakab elhelyező irodája, Kolozsvár, Mátyás kir.-utca. (x. x.)

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,

V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZOINTÉZET Kérjen ajánlatot

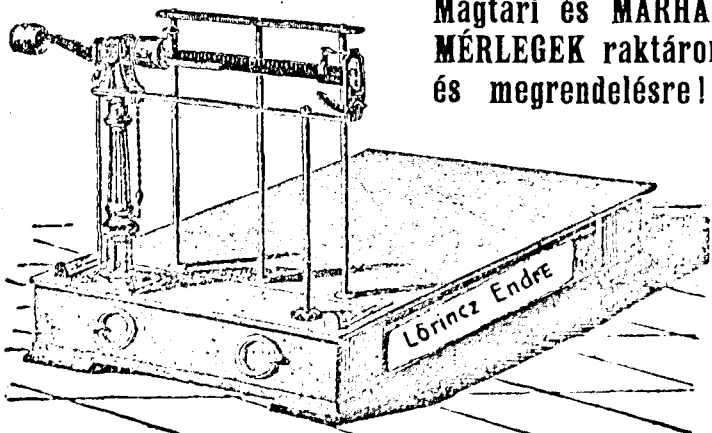
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITŰNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR, HOSSZU-UTCA 26. SZ

3111

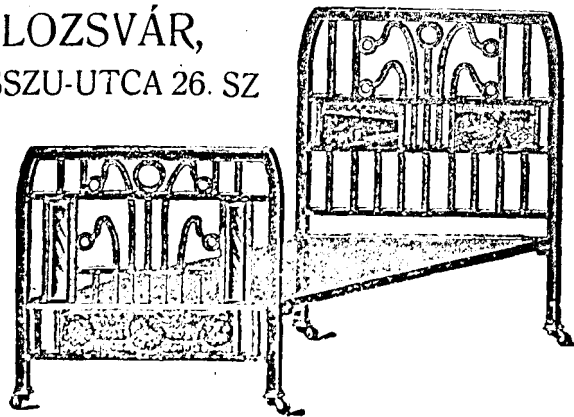

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirácsok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A nagybirtok és a kisbirtok	289
Gyümölcs-pálinka-termelésünk	289
Talajelőkészítési munkálatok a tavaszi vetések alá. Gáspár József	289
Az őszi gabonafélék műtrágyázásáról. Grabner Emil	290
Kormányintézkedések	291
Vegyes közlemények	291
Hirdetések.	

A nagybirtok és a kisbirtok.

Az agrárpolitika ellenségei már régóta akarják a magyar gazdák öntudatos szervezkedését azzal is gyöngíteni, hogy látszólagos ellentéteket iparkodnak felfedezni a nagy és kisbirtok érdekei között. Ha ilyen ellentétek volnának, természetesen megszünnék a magyar gazdaságunk egysége, lehetetlen volna a közös munka, hiszen közös-egység munkát csak közös cél érdekében lehetséges.

Különösen közkedvelt állítása az öntudatos földbirtokpolitika ellenségeinek az, hogy az agrártörvények, főleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Gazdaszövetség akciói, leginkább a nagybirtokosoknak használnak. E törekvéseknek legfőbb célja ugyanis az, hogy a mezőgazdasági termékeknek tisztességes ára legyen, vagyis a gazda szorgos munkája megfelelő jutalomra találjon. Miután a nagybirtokos mindig jobban el tudja adni termését, mint a kiscgazda, — ebből ellenségeink állítása szerint — világosan következik, hogy az agrárpolitika nem használ a kiscembernek, csak a nagy uraknak.

Erre az állításra cáfolatul elég volna annyit mondani, hogy az öntudatos agrárpolitika nem csupán a terményárak fokozására irányuló törekvésekből áll, hanem egyesíti magában a demokratikus törekvések egész sorozatát, amelyek megvalósulása mégis csak a széles néprétegek anyagi és erkölcsi jólétének emelésére szolgál. Ettől eltekintve azonban könnyű megcáfolni azt az állítást is, hogy a magas terményárak hasznát inkább és elsősorban a nagybirtokosok élvezik.

Ennek leginkább a statisztika mond ellene. A legutóbbi termésjelentés szerint is búzát kisbirtokosok 4-2 millió, rozsot 1-2 millió, árpat 1-4 millió, zabot 1-3 millió kat. hold területen termeltek. Ezzel szemben a nagybirtokosok termőterülete volt: búzánál 1-5 millió, rozsnál 567 ezer, árpanál 551 ezer, zabnál 555 ezer kat. hold. Vagyis az arány a kisbirtokra kedvező, majdnem háromszor annyi a termő kisbirtokosok kezén lévő föld, mint az, ami a nagybirtokosoknak hoz hasznót. Az a körülmény pedig, hogy a nagybirtokossal a nagykereskedő is szóba áll s jól kifizetett, egységes termékeért többet ad, mint a kisbirtokosnak a kevésbé kikészítettért a közvevő, — nem elfogadható érv. Ma már a kiscgazda

is gondot fordíthat a kikészítésre s igen sok gondot is fordít, — a nagykereskedő figyelmét is magára fordíthatja, ha társul a többi kiscgazda társaival.

Ha mindehez hozzávesszük, hogy a kisbirtok intenzívítását több szorgalommal és jóval kevesebb befektetéssel lehet növelni — s az agrárpolitika egyik eredményeként — az utóbbi években ez meg is történt, holott a nagybirtok tőke hiányában ma is sok helyen csak a régi módon gazdálkodik, nagyon is kézenfekvő dolog, hogy az öntudatos és erőteljes, a nemzet létérdekeivel számolni tudó agrárpolitika egyformán hasznára van a nagy- és kiskirtokosnak, de hasznára van az egész országnak is, mert hiszen azok, akik a hasznót élvezik, mégis a nemzet többségét alkotják.

Gyümölcs-pálinka-termelésünk.

A gyümölcs-pálinka termelése hazánkban a közelmúlt években igen magas fokot ért el, sőt általában öt év előtt a legmagasabbat, amely a szeszkontingentálási törvény több mint két évtizedes múltja óta megállapítható. A szesz-fogyasztás statisztikája igazolja azt, hogy egyes gyümölcs-gazdag esztendőben a szesz-fogyasztás oly mértékben csökken, aminő arányban a gyümölcs-pálinka-termelés növekedik. Hogy mennyire és minő hátrányosan befolyásolja a szeszi piac helyzetét a gyümölcs-pálinka termelés egyik-másik túlkedvezőbb esztendeje, arról ezuttal szólni nem kívánunk, ehelyett egyet-mást általánosságban fogunk a gyümölcs-pálinkák előállítására szolgáló gyümölcsökről elmondani.

Bárminő olyan gyümölcsből, ami erjeszthető cukoranyagot tartalmaz, előállíthatunk gyümölcs-pálinkát. A gyümölcs-pálinka szesztartalma a gyümölcs cukortartalmától függ. A kész desztillátum alkoholtartalmát éppen nem nehéz megállapítani, amennyiben két kilogramm cukor erjedésekor egy kilogrammnyi, vagyis ami egyre megy, 2 és fél liternyi alkohol keletkezhetik. Ha például egy hektoliternyi gyümölcslé cukortartalma 12%-nyi, úgy az erjedés folyamata alatt 12 kg. sulyu cukorból 6 kg., illetőleg 12 liternyi tiszta alkohol képződik.

A hazánkban művelés alatt álló különböző gyümölcsfajok mellett temérdek vadon termő gyümölcs és legfőként bogyótermék is szolgáltat nekünk megfelelő különböző gyümölcs-pálinka nemeket. Egyik-másik gyümölcs-termékünk pedig önálló termelési ágánál fogva, valószínűleg számottevő gazdasági kultúrnövényünként szerepel.

Művelt, de sőt vadon termő gyümölcsnemeink közül is, beleértve a nemesítettek és a vadon termők főbb családait, egészen véve mintegy harminc különböző gyümölcs-termék és azoknak megszámlálhatatlan fajtája az, amelyeket a gyümölcs-pálinkakészítés szempontjából hazánk gyümölcsléiben oly gazdagon és vál-

tozatosan megáldott területein számításba vehetünk.

Az okszerű gyümölcs-termelés terén első helyre tehető hazánk szerte a szilvapálinkát szolgáltató szilvafélék gyümölcs-pálinka termelése, a szilvapálinka, vagy szilvórium.

A szilvák mellett mennyisége és fajainak kiváló minősége szerint első helyen áll a barack, kivált a sárga, vagy kajszinbarack és az őszi barack.

Harmadiknak a cseresznye és meggyfélék szerepelnek itt.

Gyümölcs-termelésünk legértékesebb és legváltozatosabb alanyai az alma és körte, az évente termelt mennyiséghez arányítva, az előzőknél sokkalta kevesebb mértékben szerepelnek, mint gyümölcs-pálinkát szolgáltató termékek. Még inkább mondhatjuk ezt a birsalmáról és a naszpolyáról.

Kertben kultivált, úgy egyben nagyobb arányban vadon is termő pálinka-anyagot adhat a kerti eper, illetőleg az erdei szamóca és a szederfák.

Kertben és külgazdaságainkban egyaránt kultivált gyümölcs-pálinkát szolgáltató termékünk még a sárga dinnye és a görög dinnye.

A kultiválás tárgyát nem képező, tehát vadon termő gyümölcsök közül felemlíthetjük még a következőket: a barkóca, a som, a galagonya-félék, a fekete áfonya, a bodzafa, a szilvához sorolható vadkőkeny, a zelnice, a fenyő-pálinka, az úgynevezett borovicakészítésnél oly jelentős anyagot szolgáltató gyalogfenyő aromatikusan terméke, a borókabogyó, amelyből hazánk hegyvidékei rengeteg mennyiségű készletet szolgáltatnak.

Használják fel tehát gazdáink a kellő időpontot arra is, hogy az egyéb módon nem értékesíthető gyümölcsből legalább gyümölcs-pálinkákat főzzenek. Ez is egy számottevő jövedelmi forrás a mai sulyos helyzetben.

Talajelőkészítési munkálatok a tavaszi vetések alá.

Termésátlagaink emelkedéséről ritkán olvashatunk statisztikánkban s ha egy-egy évben találkozunk is valamelyes emelkedéssel, azt inkább az időjárás kedvező alakulásának, mint gazdáink fokozott szorgalmának vagy a mezőgazdasági kultúrában tett előhaladásnak tudhatjuk be. Ha a termésátlagok alapján tagoljuk hazánkat, a számszerinti sorozatban az erdélyi részek vármegyéi, sajnos, az utolsó helyekre tolnak. Jóllehet, helyenkint a klíma zordságától eltekintve, az erdélyi részek talajának összetétele, hegyes, oldalos fekvésénél fogva az égtájak melegítő hatásának kihasználására kínálkozó kedvezőbb alkalom, a csapadék bősége, a jó utak: az erdélyi gazdáknak több eszközt adnak rendelkezésére, hogy a termés-

A nagy munkáshiányra való tekintettel szerezzük be a „Sidedelivery” kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgató gépet. Használható: 1., mint a rendsorokat oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2., mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3., mint **szénaforgatógép** és 4., mint **rakáskészítőgép**. Legelőnyösebben beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árbán kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árbán található. — Minden fajta és nagyságu szalon ebédülő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli forrártára.

átlagokat emelhessek s az ennek alapján felállított sorozatban a megfelelő helyet foglalhassák el. A hátramaradás okául a legtöbbször azt halljuk hangoztatni, hogy az erdélyi gazda nem használ elég műtrágyát. A műtrágyák hatásának kipuhatólására végezett összehasonlító kísérletek igazolják is ezt az állítást, de csak helyenként és alig számbavehető mértékben. Ezt az okot tehát általánosságban nem fogadjhatjuk el.

Ha csak 2—3 vármegyénél utazunk át az őszi vagy a hótalán téli hónapokban az erdélyi részeken: lépten-nyomon szemünk elé tárul az alacsony termésállapot valódi oka — a talajmivelés elégtelensége, mit szomorúan bizonyít az a körülmény, hogy 2—3 község határán kell keresztül menni, hogy egy-egy darab őszi szántással találkozzunk. A legélesebb kritika alá tehát az erdélyi gazda talajmivelése vehető. Ebben a nagy munkakörben is a legnagyobb mulasztásra mutathatunk a tavaszi termények alá szokásos talajelőkészítő munkálatoknál, melyek nagy általánosságban egyedül és csupán az egyszeri vetőszántásból szoktak állani. Az őszi talajmivelés, ahogyan az, ahogyan még látunk valamelyes előkészítő talajmivelést: ahol fekete ugart tartanak, — kétszer a legtöbb helyen szántanak, a zöld ugarnak is adnak mindenütt egy szántást. Ott pedig, ahol nincsen ugartartás, az előveteményt választják meg, úgy, hogy annak ápolása vagy fejlődésével részeseül a talaj nem kicsinyelhető előkészítési munkálatban a — többszöri kapálás vagy a növények sűrű állásánál fogva a beárnyékolás által, melyek úgy a tápanyagok feltárásaira, mint a gyomok irtására egyaránt befolyással vannak (tengeri, répa, burgonya, lóhere).

A tavasziak alá ezekkel nemcsak itt-ott látunk, inkább a nagyobb birtokosoknál, az őszi szántással adott némi talajelőkészítési munkálatot, ennek is azonban letörök termésfokozó hatását a legtöbbször azzal, hogy tavasszal újra szántás nélkül csak beleboronálják a vetőmagot, s így, amit nyert a vetés az őszi szántással a talaj kedvező fizikai tulajdonságaiban és a tápanyagok előkészítésében — azt a gyomosodás fejlesztett foka teljesen ellensúlyozza, úgy, hogy a termés eredményére nézve jobb lett volna talán, ha az őszi szántás teljesen elmarad s csak egyszeri — vetőszántásra esik a mag, mert akkor kevesebb tápanyaghoz jutott volna ugyan a vetés, de kisebb mérvű lett volna a gyomosodás is.

Hogy tehát a tavasziak alá is megadhasuk legalább azt a mértékét a talajelőkészítési munkálatoknak, melyeket az őszi talajmivelés többé-kevésbé mindenütt megadni látunk, a következő talajelőkészítési munkálatokat kellene végeznünk: Elsősorban a *tarlónak sekélyen feltörését* ekével természetesen, ha erre ráérünk, ha pedig ezt ekével nem tehetjük — legtöbb erdélyi gazda nem teheti ezt — tárcsás boronával,

extirpátorokkal vagy lókapákkal adjuk meg a tarlólántásnak megfelelő munkálatokat. Ezen első munkálat után végeztük, legyen az bármiképpen el, ha a gyomosodás beállott, adjuk másodsorban a legfontosabb talajelőkészítési munkálatot: a *mély őszi szántást*. Ha az őszi mély szántást oly időben adhatjuk meg, hogy még az is meggyomosodhatott, avagy nem történt szántás közben rajta nagy rögképződés — még adhatunk a mélyen felszántott talajnak harmadik talajelőkészítő munkálatképpen: egy *extirpátor, tárcsás borona, vagy lókapá munkát* is. Összesen tehát az őszi három mivelésben kellene a talajt részesítenünk, hogy azt mondhatjuk — a tavaszi vetések alá jól előkészítettük.

Hogy ezen őszi talajelőkészítő munkálatokat úgy megejthessük, mint azt az imént elősoroltam: jelenleg nem csak az lép közbe akadályozólag, hogy gazdáink nem ismerik be ezeknek szükségét s ennél fogva számítást nem téve nem tudják értékelni azokat a munkálatokat, hanem az ezekkel ezzel számottevő akadály az is, hogy a jelzett munkálatok keresztülvitelére sem az emberi, sem az igavonó erő nem elégséges. Az elősorolt munkálatokat tehát jelenleg redukálnunk kell. Elmarad ennél fogva az idén, illetve el kellett maradjon — a sekély tarlótörés, mindezt már augusztus hóban kellett volna elvégeznünk, melyben a fent-jelzett okokon kívül az esős idő is megakadályozott. Előttünk áll azonban a legnagyobb jelentőségűnek mondott őszi mély szántás, melynek a legjava idejétől már csak napok választanak el. A mély őszi szántásra nemcsak közeledik az idő, de — ami ritkán szokott megtörténni — igen kedvezően alakult is.

A talaj nedvessége a szántásra kiváló alkalmat ad, a munka megejtése tehát erről az oldalról semmi akadályba nem ütközik. Hogy mélyen ejtsük meg a szántást, arról jelenleg mégis le kell mundanunk azért, mivel ahhoz nincsen elég *időnk és erőnk* folyamata alatt az őszi vetések és betakarolási munkálatoknak. Meglehetünk tehát elégedve, ha csak sekélyen adjuk meg a szántást, melyre egyébiránt jelenleg az is utal, hogy az augusztus végén és szeptember hó elején történt esőzések annyira elgyomosították a tarlót, hogy ezt az alászántandó gyomok elkorhadása végett nem is tanácsos mélyen szántani. De kívánatos a sekély szántás azért is, hogy gyorsabban haladjon a munka, nagyobb legyen a napi teljesítmény!

Amit szeptember—október havában sekélyen is szántottunk fel, azt, ha az idő megadja erre az alkalmat, meg lehet tárcsázni avagy extirpátorral vagy lókapával megjárni. Ezek a termés fokozására megint nagyot lendítő talajmivelési munkálatok, melyek által újabb rétegeit a talajnak hozzuk a levegővel érintkezésbe s közben gyomot is sokat semmisítünk meg. A rovarok és egerek pusztítása sem ki-

csinyelhető ezekkel a munkálatokkal kapcsolatban, mely sok esetben egymagára is fedezetet nyújt a reáfordított munka költségeire.

Gáspár József.

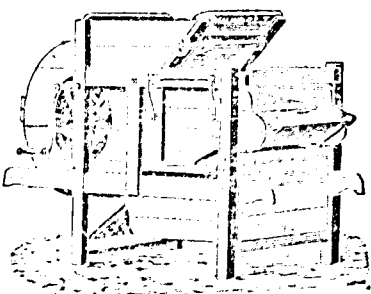
Az őszi gabonafélék műtrágyázásáról

Különösen a mai gabona árak mellett és a mai viszonyok között, amikor minden métermázsza többtermés nemcsak nagy érték, hanem a háboru folytán népünk zavartalan élelmezése szempontjából is elsőrendű közérdek, mindent el kell követnünk arra, hogy jövő esztendőben lehetőség szerint, minél nagyobb buza és rozs termésünk legyen.

Most még, mielőtt az őszi vetések munkáját megkezdjük, kezünkben van minden eszköze annak, hogy jövőre nagyobb buza és rozs termésünk legyen és ha jól dolgozunk, sokkal kevésbé kell félnünk attól, hogy rossz idő jár az őszi gabonára, mert a jó munkálatu vetésben a rossz időjárás is kevesebb kárt okoz. Ha már kész a vetés, akkor már az időjárás az úr fölötté, de addig ami kezünkben van a termés jó sikere és minél tökéletesebben dolgozunk, annál biztosabban számíthatunk a jobb termésre.

Elsősorban a talaj megmunkálásán mulik a termés sikere. Rosszul és sekélyen szántott, rögös földbe vetett őszi gabona után ne várjunk jó termést. A tarlólántás, a keverő mély szántás és vetőszántás az őszi gabona rendes, jó munkája, de ha kukorica után csak egy szántásba kell vetnünk a buzát, sokat javíthatunk a hiányon akkor is, ha nem sekélyen, hanem olyan mélyen szántunk, amennyire csak lehet, — anélkül, hogy vad földet — hoznánk a felszínre — mert a mélyebb szántásban a gabona nemcsak jobban táplálkozik, hanem a szárazságot is jobban bírja. Vetés előtt ne legyen a föld tulságosan rögös, a rozst csakis ülepedett földre vessük, mert a laza földben gyengén kel ki, vessünk idejében, inkább sűrűn mint ritkán, jól betakarva a magot és akkor lesz jó gabona-termésünk, különösen akkor, ha nem akármi-lyen, hanem jó fajta buza és rozst vetünk, mert a jó fajta, a jó munkálatu földben holdanként 3—4 q.-val is többet terem. Ilyenek a buzából a legújabb *nemesített magyar buzák*, a rozsból, ott a hol korai fajta kell, a *Hanna*, a hol pedig a májusi fagyok kárt tesznek a rozsvirágjában, a későbbben érő *schlantedti és pektusi* rozstok a legjobban termő fajták.

Mindezek alapfeltételei a műtrágyák sikeres érvényrejutásának, mert rossz munkálatu földben, silány vetőmunkával, gyenge termőképességű fajta alá adva, azok sem tehetnek csodát, de ha mindezekről megfelelően gondoskodunk és a műtrágyát is nemcsak kiszórjuk, hanem a természetének megfelelően alászántjuk, akkor a

Minden gazdaságban :: Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és nélkülözhetetlenek. :: legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK”
és „HERKULES” TENGHERIMORZSOLÓK
KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

Ezévi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

műtrágya használata után ismét több métermázsával nagyobb termést várhatunk.

Hogy kat. holdanként ne csak 4-6, — miként az gyakori, — hanem 10-15 métermázsas gabona magtermésünk legyen, azt a fenti módon és egyuttal a műtrágyák használatával érhetjük el.

Bár a műtrágyák ára most drágább mint rendes években és nehezebben is kaphatók, ott a hol a fent elősorolt alapfeltételek meg vannak, érdemes azokat most is alkalmazni, mert a drágább áruk nagyobb terményárakban bőven megtérül többtermés esetén és hogy a termést valóban fokozzák, azt a fenti jobb munkával és a termő képesebb fajtákkal legjobban biztosíthatjuk.

Amint ismeretes, őszi gabona félék alá első sorban a foszforsavtrágyáknak van jelentőségük. Olyan földben, a melyik előző évben hüvelyeset vagy here félét termelt, vagy a melyik legalább két-három éven belül volt istállótrágyázva kat. holdanként 150-200 kg. szuperfoszfát, vagy 200-300 kg. thomassalakkal rendszeren 1.5 3 métermázsával nagyobb magtermést nyerhetünk, de mind a két trágyát kiszórás után alá kell szántani, hogy így a növénygyökereihez juttassuk azokat.

Soványabb, régóta nem trágyázott talajon ezek a műtrágyák egymagukban nem elégségesek, mert itt azokhoz még kat. holdanként 60-80 kg. chilisalétromot, vagy ugyanennyi kénsavas ammoniakot is kell adni teljes trágyahatás eléréséhez, ezeket pedig most bajos beszerezni, mert hadicélokra is szükségesek, azért ilyen helyen gyenge istállótrágyázással segíthetünk a bajon és ha ehhez adjuk még a foszforsavtrágyát, akkor a legjobb termés eredményeket várhatjuk. Istállótrágyát az őszi gabona alá rendszeren nem adunk, de a mai gabona árak mellett sovány, kiélt talajon érdemes azt megtenni ha érett és nem gyomos istállótrágyánk van, úgy, hogy a rendes mennyiségnek csak felét vagy harmadát alkalmazzuk, az ehhez adott foszforsav trágya ellensúlyozza amannak érést késleltető hatását, a sovány talajon pedig ilyen gyenge foku trágyázással még nem nagy a megdülés veszedelem, azért a gabonatermés fokozódásában annak biztosan hasznát látjuk, csak sok gyom, mag ne legyen az istállótrágyában, mert ez azzal okozhat lényeges károkat.

Homoktalajokon még jó sikereket értünk el azzal is — különösen rozsnál, — ha a fenti trágyákhoz még kat. holdanként 60-80 kg. káliitrágyát adunk. Ez még jobban fokozza a termést, ha amazok a trágyák nem hiányoznak, vagyis homokon a legnagyobb foku termés mérésére valamennyi trágya használatára szükségünk van.

A mostani gabonatermésünk sem a búzából, sem a rozsból nem kielégítő, mert kat. holdanként országos átlagban 6-7 q. vajmi kevés, holott amint a jobb uradalmak példája mutatja, annak kétszerese is teremhetne, azért minden eszközt meg kell ragadnunk arra, hogy ugyanazon a területen több gabonánk teremjen és hogy mit jelent ez, azt bárki is kiszámíthatja azon, hogy mennyivel több jövedelme volna, ha csak 2-3 q.-val nagyobb volna a gabonatermése, de ugyanez sokat érne az egész országnak és azért teljes erővel arra kell törekednünk, hogy ezt az eredményt elérjük, a fent elmondottak követése erre az utra vezet.

Grabner Emil.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. ministeriumnak 3391/1915. M. E. sz. rendelete, a saját házi és gazdasági szükségletre szolgáló buza-, rozs-, kétszeres-, árpa és zabtermények bevásárlásáról.

A m. kir. ministerium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a 2072/1915. M. E. sz. rendeletének módosításául a következőket rendeli.

1. §.

Az a határidő, ameddig az 1915. évi buza-, rozs- kétszeres-, árpa- és zabtermésnek zár alá vételéről 2072/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet 4. §.-a szerint a vásárlás a vevőnek saját házi és gazdasági szükségletére meg van engedve, az 1915. évi október hó 15. napjáig bezárólag meghosszabbíthatik.

2. §.

Akinek állandó lakása Budapest székesfővárosnak területén van, az a 2072/1915. M. E. számú rendelet 4. §-ának 3. bekezdésében meghatározott házi szükségletére a magyar szent korona országainak egész területén bármely termelőtől vásárolhat gabonát.

A gazdasági szükségletre történő vásárlásra az előbbi bekezdés nem vonatkozik.

3. §.

A 2072/1915. M. E. számú rendeletnek és az ezt kiegészítő rendeletnek rendelkezései egyekben érintetlenül maradnak.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1915. szeptember hó 14. napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Mindenféle gazdasági mag szállításához szállítási igazolvány szükséges.

A hivatalos lap f. hó 10-iki számában megjelent 59.963. számú rendelet újból kiterjeszti a mezőgazdasági termények szállításához szükséges igazolványok hatályát, amennyiben elrendeli, hogy f. hó 11-től fogva a f. évi március 17-iki 952. M. E. számú kormányrendelet intézkedései megfelelően kiterjesztetnek mindennemű rostaalj és triórhulladék, csirkebuza, törköly, hántolt és hántolatlan tatárka, hántolt és hántolatlan köles, muharmag, cirok, durramag, bükköny, vadborsó, mindennemű lóhere és mindennemű fü- és egyéb gazdasági mag vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállítására.

A párbérgabonát nem lehet rekvirálni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratban értesítette a hercegprímást, hogy a lelkészeknek és kántoroknak fizetendő párbér a leghatározottabban a házi és gazdasági szükségletek fogalma alá tartozik s így e czímen a megfelelő mennyiségű gabona kétségtelenül visszatartható. A mennyiben valamelyik hatóság ettől eltérő álláspontra helyezkednék úgy a miniszter azonnal intézkedni fog a sérelem orvoslása iránt, ha a konkrét esetről panasz vagy felebezés útján tudomást szerez.

A len forgalombahozatala és maximális ára.

A hivatalos lap a kormány rendeletét közli, a mely szerint a lenkészítő vállalatok kötelesek minden hónap 30-án a lenmennyiséget a kereskedelemügyi miniszterium ipari-műszaki osztályának bejelenteni. A lenkészítő vállalatok a lenből már meglévő és utóbbi kikészítendő részleteiket kötelesek a Magyar szent korona országainak Lenipari Központja, mint részvénytársaság cégnek (Budapest, V. Zrínyi-utca 1.) legnagyobb árak figyelembevételével megvételre felajánlani. Az a körülmény, hogy a fél készleteit másnak szállításra lekötötte, őt a felajánlás kötelessége alól nem mentesíti. Az ajánlatott a Lenipari Központnál kapható úrlapok felhasználásával postán ajánlva kell ennek a központnak czimére elküldeni. A központ köteles a postadíjat megtéríteni. A készített lenért követelhető legmagasabb árakat a kormány a következőkben állapította meg: Vizben áztatott tilott len legmagasabb ára száz kilogrammonként I. minőségűnél 350 korona, II. minőségűnél 325 korona, III. minőségűnél 265 korona. Vizben áztatott lenkőcz legmagasabb ára száz kilogrammonként I. minőségűnél 230 korona, II. minőségűnél 180 korona, III. minőségűnél 100. korona. A kormány rendelete értelmében len-

kórot (lenszalmát) a magyar szent korona országainak területén kívül eső helyre csakis a kereskedelemügyi miniszternek a földmivéltési miniszter hozzájárulásával adott engedélyével s az általa kiállított szállítási igazolvány mellett szabad szállítani.

Lépfene ellen okleveles gazdák is olt-

hatnak. A földmivéltési miniszter megegyezte, hogy a háboru tartama alatt lépfene ellen okleveles gazdák és gazdatisztek is oltathatnak ott, ahol a gyakorlatot folytató állatorvos nincs. Okleveles gazdák a tulajdonos beleegyezésével mások állatain is végezhetnek oltásokat, de természetesen díjtalanul. Az oltás kizárólag az oltó vagy oltató állatbirtokosok veszélyére történhetik.

Rézgalic a vetéshez.

A földmivéltési miniszteriumnak — bár a mostani nagy óragaságra való tekintettel csak igen magas áron — mégis sikerült a vetőmagvak őszi csávázásához szükséges rézgalicmennyiséget az ország gazdaközönségére biztosítani. A rézgalic éladásával a miniszterium a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest, Alkotmány-utca 31.) bizta meg s annak árát kilogrammonként három korona tíz fillérben állapította meg. Aki tehát vetőmagcsávázásra rézgalicot akar venni, forduljon közvetlenül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez. A szövetkezet annak igazolását kérheti, hogy a rézgalic tényleg a vetőmag csávázására szükséges és ha ez kelően nem igazolható, a rézgalic szállítását meg is tagadhatja.

Borvásárlás a hadsereg részére.

A földmivéltési miniszterium a hadsereg részére újabban fehér bort vásárol és mint értesülünk, első sorban a termelőknél lévő még eladatlán borkészleteket óhajtaná e célra megszerezni. A kinek tehát eladó vörös vagy fehér bora van, erre vonatkozó ajánlatát közvetítők kizárásával az állami közpincék főfelügyelőségéhez Budafokra postai úton is benyújthatja. Az ajánlatban pontosan feltüntetendő a bor származása, mennyisége, ára és az, hogy hol van a bor bepincézve. Mintát nem kell a borból küldeni, mert a bejelentett boroknak a helyszínén való megmintázásáról és megvizsgálásáról az illetékes állami szakközegek gondoskodnak. A szállításhoz szükséges hordókról az eladónak kell gondoskodnia s a bor árát hordóval együtt kell bejelentenie. A szállításhoz rendszerint csak 1-3 hektoliteres kis hordók használhatók, mert nagyobb hordókban csak kivételesen és csak egyes helyekre lehet a bort szállítani. A miniszterium csakis olyan kész borra reflektálhat, a mely azonnal való szállításra és fogyasztásra alkalmas, az idei mustra vagy a leendő újborra vonatkozó ajánlatokat tehát nem fogadják el.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A magyar méhészek gyásza.

A magyar méhészek egyik kiváló egyénisége, a magyar méhésztársadalom nesztora Sötér Kálmán 86 éves korában elhunyt. A boldogult egész életét a méhészet előbbrevitelének szentelte. Hosszu életének, tudományos és gyakorlati munkásságának eredménye „A méh és világa” című két kötetes műve, mely a magyar szakirodalomnak a külföldön is nagy elismerést szerzett. A magyar méhészet felvirágoztatása érdekében közgazdasági téren is elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. Erdemeinek elismerésül az Országos Magyar Méhészeti Egyesület első arany érmével tüntette ki és alelnökkéül választotta. Utolsó éveit báró Forster Gyula házában Koroson töltötte, ott is halt meg. Elhunytá alkalmából az Országos Magyar Méhészeti Egyesület érdemeihez méltóan veszi ki részét a gyászból.

— **Közgyűlés.** A Segesvári Komlótermelő Szövetkezet 1915. évi szeptember hó 23-ik napján (csütörtök) délelőtt 11 órakor Segesvárt a vármegyeház kistermében tartja közgyűlését. Táragsorozat:

1. A szövetkezet és kölcsönalapjának 1913. évi számadásai, forgalmi kimutatása és mérleg-számlája.

2. A szövetkezet és kölcsönalapjának 1914. évi számadásai, forgalmi kimutatása és mérleg-számlája.

3. A szövetkezet igazgatóságának megválasztása 3 évre

4. A szövetkezet felügyelő bizottságának megválasztása 3 évre.

5. Folyó ügyek tárgyalása.

A közgyűlés bezárása után az új igazgatóság megtartja alakuló ülését. A jelenlegi igazgatóság tagjai: Somogyi István elnök, Teutsch Bapt. János alelnök, Salmen Agoston pénztárnok, Abraham Lajos, Benedek Mihály, Broser János, Frank Károly, Gagesch Frigyes, Legény Oszkár, Mina Sándor, Reinhardt Albert, Waedt Rezső segesvári lakosok, Aubin Károly lovag Királyhalma, Bartók Géza Budapest, Elekes Imre Fehéregyháza, Imre Lajos Illyefalva, Rusz Antal Fogaras, Székelyhídi Viktor Székelyudvarhely, Tokaji László Kolozsvár és Zintz Otto Medgyes. A felügyelő bizottságnak jelenlegi tagjai: Lingner Albert elnök, Zikeli A. Mihály, Lang Agoston rendes tagok Welther György és Duldner Márton póttagok, segesvári lakosok.

— **A vetőmagforgalom szabályozása Németországban.** A német birodalmi kormány rendelete értelmében gabonavetőmag vetés céljára csak a termés helye szerint illetékes községi kötelék helyi közigazgatási hatóságának engedélyével szabad eladni, más községi kötelék területére átszállítani pedig csak úgy szabad, ha az illető községi kötelék betudja az átszállított mennyiséget a részére biztosított gabonaszükségletbe, illetőleg az általa a birodalmi gabonaközpontnak beszolgáltatandó gabonamennyiségbe. A vetőmag különbséget tesz vetőmag és vetőgabona között. Vetőmag (Saatgut) minden vetési célra szánt kenyérmag, vetőgabona (Saatgetreide) alatt ellenben nemesített és legalább két éve vetőmagtermeléssel foglalkozó gazdaságokban eredetileg vetőmagnak termesztett és ilyen gyanánt eladott kiválóbb gabona értendő. Ez tudvalevőleg ki van véve a határárszabás alól. Az utóbbiak sorába tartoznak a hivatalosan elismert vetőmagtermesztő gazdaságok termékei, amelyek a vasuti szállításhoz a vetőmagra érvényes kedvezményes szállítási díjtételre is igényt tarthatnak s amelyeknek az egyes községi kötelékek területéről való elszállításához az engedély minden további vizsgálat nélkül megadható. A hivatalosan elismert vetőmagtermesztő gazdaságok jegyzéke minden áru-feladó vasuti állomáson rendelkezésre áll. Vetőgabonának nem hivatalosan elismert vetőmagtermesztő, vagy magnemesítő gazdaságból való eladását és elszállítását ellenben a helyi közigazgatási hatóság csak előzetes vizsgálat és esetleg az illetékes gazdasági kamara véleményezése alapján adhatja meg. Vetőmagnak a határárszabás szerinti áron való eladásához ellenben az engedély vizsgálat nélkül is megadható.

— **A borarak emelkedése.** A „Budapesti Levelező” jelenti: A peronoszpóra nagymérvű pusztításai miatt a szüreti kilátások a várható ideig bortermés mennyiségét illetőleg napról napra kedvezőtlenebbek, a tavalyi borkészletek pedig nemcsak a termelőknél, hanem a kereskedőknél is majdnem egészen elfogytak. Ennek következtében a borarak rohamosan emelkednek annál is inkább, mert Ausztriában és Németországban is igen nagy a kereslet mind az Ő bor, mint az ideig must iránt. Az ideig mustot máris oly magas áron keresik, aminőre eddig még nem volt példa. A vevők szívesen fizetnek mustért hektóliterenként 70—80 koronát olyan vidéken, ahol más években ilyenkor 30—40 koronáért lehetett mustot kapni. Sőt

egyed helyeken már 90 koronás keresletről is lehet hallani. Viszont 60 koronán aluli árról ma már nem is beszélnek. A mustnak, vagy a borszőlőnek előre való eladása — ami mindig kárral jár a termelőkre, s amitől a szőlősgazdákat eléggé óva inteni nem lehet — soha sem bosszulta meg úgy magát mint az idén.

— **A marhakupecek megrendszabályozása.** Gazdakörökben nagy elismeréssel fogadják Zolyomvármegye alispánjának rendelkezését, a mely a tenyészállatpusztítás megállítására nem csupán azt rendeli el, hogy a községi előjáróságok azokat az állatokat, a melyeket a tulajdonosok eladásra szántak, előzetes bejelentés alapján összeírják és csakis ezen előzetesen bejelentett és összeírt állatokra adjanak ki marhalevelet, hanem a marhakupeckodás is megrendszabályozza. Tekintettel ugyanis arra, hogy a marhakupeckodás a vármegyében, valamint az egész országban nagyon elszaporodott és a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a veszedelmes üzérkedést, az árak nagymérvű felhajtását és az állatállomány pusztítását leginkább a szertelen módon elszaporodott marhaüzérek idézik elő: elrendelte az alispán, hogy az elsőfokú hatóságok az olyanokat, a kik rendszeresen állatkereskedelemmel nem foglalkoznak, a marhakereskedéstől tiltsák el s az állatvásárlást csak olyanoknak engedjék meg, a kik már hosszabb idő óta rendszeresen foglalkoznak állatkereskedéssel s mint rendszeres állatkereskedők magukat kellőképpen igazolják, továbbá a tényleges szükségletükre bevásárolni kívánó gazdáknak, hízalóknak, mészárosoknak és henteseknek. Fel-tétlenül megtiltja az alispáni rendelet végül a háboru tartamára a marhakupecek által házról-házra való vásárlást, azt csupán a mészárosoknak és henteseknek engedi meg.

— **A harmadik hadikölcsön.** Félhivatalos forrásból közlik, hogy Ausztriában már folynak a harmadik hadikölcsön előkészületei. Értesülésünk szerint nálunk is aktuális ez a nagyfontosságú kérdés, minélfogva természetes, hogy a szükséges munkálatok szintén folyamatban vannak. A mostani helyzetet rendkívül kedvezőnek ítélik a kormányok újabb hadikölcsön kibocsátására nemcsak azért, mert a harctéri helyzet minden várakozást felülmúló eredményeket tüntet fel napról-napra, hanem azért is, mert a pénzvizonyok a nagyarányú őszi gabonaforgalom dacára igen kielégítően alakulnak, pénzintézeteink betétei állandóan emelkednek s továbbá különösen a mezőgazdasági termelés jóval túl van az áru értékesítésén, úgy, hogy jelentékeny pénzfölösleggel rendelkezik. Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint a nálunk folyó előmunkálatok e hó végéig, esetleg előbb is, be lesznek fejezve, mely után a kormány azonnal közzéteszi a hivatalos hirdetményeket.

— **A hadseregnél elkallódó jutazsákok.** Általánosan panaszkodnak gazdasági köreink a miatt, hogy a normális viszonyok között 50—60 fillér értékű jutazsákok ma 3.50—4 koronába kerülnek s még így is csak nehezen lehet megszerezni. Ez a körülmény indított minket arra, hogy érdeklődjünk, vajjon mi történik a hadvezetőség által lefoglalt és egyébként az áruszállítás céljaira igénybe vett zsákokkal, s azt a meglepő felvilágosítást kaptuk, hogy ezek közül nagyon sok elkallódik, mert használat után nem gyűjtik össze és küldik vissza a kereskedelmi forgalom céljaira. Felhívjuk tehát az illetékes körök figyelmét arra, hogy az etappevonalon használt és a hadvezetőség céljaira már nem szükségelt zsákok gondosan össze lennének gyűjtendők nemcsak azért, mert jelentékeny értéket képviselnek, hanem azért is, mert azokra a kereskedelmi forgalomnak igen nagy szüksége van. Ily módon a hadikincstár sem károsodnék és a zsákhány is enyhülne.

— **Gyümölcs-, zöldség-, bor- és mustvásár Tordán.** Torda-Aranyos vármegyei Gazdasági Egylet igazgató-választmánya elhatározta, hogy folyó évi október 1-étől 6-áig Tordán a megyeházán téli gyümölcs-, zöldség-, óbor- és must bemutatót és vásárt rendez. E

vásár célja egyrészt a termelőt a fogyasztóval összehozni, másrészt a nagykereskedők figyelmét felhívni a vármegye fejlett gyümölcs- és zöldségtermelésére. A vásár célja továbbá az óbor-készletek értékesítése a hordóknak az ideig termés részére történő felszabadítása okából és alkalmat nyújtani az ideig jó terméskilátások értékesítésére.

— **A mezőgazdasági termés biztosítása.** A mezőgazdaság ma kétségtelenül nehéz helyzetben van. A múlt év őszen még itthon voltak az újra sorozott korosztályok, majd egy millióval több munkás kéz dolgozott a barázdákban. Ma, az ötven éves földművesek bevonulása küszöbén, valóban csak a serdült ifjuság, az öregek és az asszonyok jöhetnek számításba, a szabadságolt katonák meg a helyi-nyel-közel használható hadifoglyok mellett. Erősen megcsappant az igáserő is, melyből kétszer annyit vittek el, mint a múlt őszszel. De épp a nagy nehézségek — írja a magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja — kell, hogy nagyobb erőre ösztönözzék a diadalmas magyar föld küzdő népet. A községi gazdasági bizottságok álljanak újra talpra, a hiányokat állapítsák meg s gondoskodjanak előre mindennél, hogy nagyobb fennakadás elő ne forduljon. Vegyék igénybe a hadifoglyokat, lehetőleg szerezzenek be gézekéket, buzdítsák a gazdákat az őszi talajmivelésre s arra, hogy mielőbb vessék be az őszi al szánt területet. Különös gondot kell fordítani a jó vetőmagra, a nemesített fajtákra, mert jórészt ettől függ a jövő évi termés mennyisége. Végére nem csupán a földmivelő nép élt át egy háborus-gazdasági évet, hanem a közigazgatási hatóságok is. Ha a múlt évben a sok jóakarattal mellett volt is sok czéltévesztett hatósági intézkedés és nem kevesebb mulasztás, föl kell tételeznünk, hogy a hatóságok is okultak ezeken s az új mezőgazdasági esztendőben, a múlt tapasztalataink okulva, sok üdvös intézkedéssel fognak segítségére sietni a megfogyatkozott, de erejében bizakodó földmivelő osztálynak.

— **Mótoros szántógépek szabad behozatala Németországból.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a szántási munkálatok biztosítása érdekében sürgős felterjesztésben kérte fel a miniszterelnököt, hogy tegye lehetővé a mótros ekéknek Németországból való behozatalát. Az OMGE-nek ezt a kérelmét teljesítvén, immár lehetővé vált a mótros szántógépek behozatala. Akik bármely mótros szántógépet (gáz, benzin, nyersolaj stb.) beszerezni óhajtanak, forduljanak az illető gyár képviselőségéhez, amely a földmivelésügyi miniszterium útján a behozatali engedélyt ki fogja eszközölni.

— **Szövetkezetek a kárpáti falvakért.** A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége a felvidéki falvak ujjaépítésére alakult országos bizottsággal érintkezésbe lépett s a szövetkezeti központokkal tárgyalásokat folytat, hogy a szövetkezetek egységes terv szerint vegyék ki részüket a hazafias mozgalomból. Az Országos Központi Hitelszövetkezet szövetkezeteinek áldozatkészsége rövid idő alatt máris 102905 kor. 62 fillért hozott össze, mely összeg lehetővé teszi, hogy a szövetkezetek falvát minél előbb felépítsék.

— **Ragadós állatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszterium kimutatása szerint a lefolyt héten száj- és körömfájással fertőzve volt 913 község 7409 udvarral, az előző héten 994 község 7948 udvarral, a múlt esztendőnek ebben a hetében 2381 község 18615 udvarral Sertésvéssel fertőzve volt 536 község 2748 udvarral, ami az előző héthez képest emelkedést mutat, de lényeges csökkenés a tavalyihoz képest, mikor 536 község volt fertőzve 3463 udvarral.

— **A nemesített buzafajtaversenyek tervezete.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében működő növény nemesítő bizottság elhatározta, hogy a buzatermesztő vármegyék gazdasági egyesületeivel karöltve a folyó évben buzatermesztési versenykísérleteket

Az
ERDÉLYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irtá:

Tokaji László

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait. A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokkapadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete. A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

**A FALUSI NÉP
GAZDASÁGI, TÁRSADALMI
ÉS NEMZETI IRÁNYBAN
VALÓ VEZETÉSE.**

Irták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

**Az erdélyi
állattenyésztés fejlődése.**

Irtá: **Jakab László.**

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

**ROMÁNIA MEZŐGAZDA-
SÁGI ÉS SZOCIÁLIS
VISZONYAI.**

Irtá: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földmiveltés szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb. — Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színen látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

**AZ ERDÉLYRÉSZI
FÖLDBIRTOKPOLITIKA
FELADATAIRÓL.**

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

**GRÓF MIKÓ IMRE
ÉS A MAGYAR FÖLD.**

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

**UJ HONFOGLALÁS
ERDÉLYBEN.**

Irtá: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve, 6 K-ért megküldelik.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

Hazafias kötelesség most a többtermelés!

Jelentékeny műtrágyamegtakarítás mellett
tetemes **terméstöbbletet** biztosít

a sortrágyázás!

Legjobb kombinált vetőgép a szabadalm.

“REKORD II.”

Sorba vet.

Árajánlattel szivesen szolgál

Sorba trágyáz.

**A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-út 32. szám.**